

Téma: Peer Gynt Suite No.1

Předmět: Estetická výchova hudební

Přidal(a): weronica

Rok vydání: 1867

Hudební žánr: vážná/klasická hudba

Dominantní nástroj: Flétny, klarinety, hoboje, housle, violy, violoncella

Link:

- <https://youtu.be/dyM2AnA96yE>

Interpret/skladatel: Edward Grieg

- Norský hudební skladatel, považován za největšího norského skladatele vůbec. Jeho hudba vychází z národních tradic Norska, a především čerpá z norské lidové hudby. Proslavil se zejména jako autor drobných lyrických skladeb a písní pro klavír a housle, sonát a orchestrálních suit. Jeho matkou byla velice inteligentní, vzdělaná a hudebně nadaná žena, která Edwarda k hudbě vedla už od dětství, a právě díky ní si Edwarda všiml i norský houslista, který ho vedl dál. V jeho hudbě se odráží, jak moc měl rád svou zemi.

Členění na pasáže:

- Věty v Peer Gynt jsou čtyři – Jitřní nálada, Āsina smrt, Anitřin tanec, a Ve sluji krále hor. Všechny zmíněné věty propůjčují těmto suitám programní ráz a jsou považovány za jakýsi prototyp národní norské hudby, které se právě Grieg věnoval. Všechny čtyři věty jsou symfonické a instrumentální hudba pro více nástrojů, určitě by se dalo říct, pro veliký orchestr s pestrým spektrem nástrojů, od smyčcových po dechové.
- Jitřní nálada je ze všech vět skladby nejradostnější, příjemná, bezstarostná, nejvíce slyšet jsou flétny. Zní jako ševlení listů ve vánku nebo jako ptačí zpěv, začíná pozvolna, než se během relativní chvilky překvapivě rozezní. Čím dále pokračuje, tím hlubší nástroje se pomalu začínou objevovat mezi oněmi příčnými flétnami. Přibližně po čtyřech minutách nastává odmlka a navazuje nová věta.
- Āsina smrt, druhá věta skladby, mi na svůj název nepřipadá tak smutná, jak jsem očekávala, nicméně stále platí, že je o poznání táhlejší a méně veselá než úvodní jitřní nálada. Flétny v takovém rozsahu protentokrát vystřídaly housle, sem tam i violy či violoncella, nebála bych se hádat i basy někdy do pozadí, pro nenápadné hluboké tóny ve chvíli, kdy melodie gradovala. Věta postupně utichá až ztichne úplně a po další kratší pauze následuje třetí věta.
- Anitřin tanec je o něco veselejší než druhá věta, co se týče nálady, takový mezistupeň mezi první a druhou. Tóny jsou lehké, opravdu bych řekla až taneční, místy na mě melodie působí až tak zvědavým dojmem. V salvě nástrojů znovu dominují housle s vrchní vysokou melodií, větší smyčcové nástroje se ozývají z pozadí skladby a občasně přezní i housle. Většinou housle mají delší tóny, zatímco smyčce velkých smyčcových nástrojů spíš drnkají, jako když zní kroky po kamenné podlaze. Zatímco první dvě věty byly dlouhé přibližně stejně, Anitřin tanec je nepatrně kratší.
- Řekla bych, že čtvrtá věta je nejnámější, možná se později používala do nějakých scének i novějších filmů. Působí plíživě, záhadně, možná trochu nebezpečně, hlavně když vygraduje. Nejsem si pak jistá, jestli se v té chvíli nastával kladný nebo záporný zvrát v původní básni. Konec věty je zřetelně odlišný, v závěru se střídá zvuk, připomínající běh a jakési rány. Závěrečná věta je nejkratší, asi poloviční oproti úvodní.

Oblíbená pasáž:

- Na skladbě se mi líbí, jak jsou všechny věty odlišné, a přesto zapadají do sebe, možná právě díky svému příběhu v pozadí. Kdybych si ovšem měla vybrat jednu, asi bych volila Anitřin tanec pro její taneční náladu, ovšem stále nepřehnanou radost, takový optimální střed.

Nálada:

- Různorodá, v závislosti na části, někdy veselá, někdy spíš napínavá a jednoduše dramatická, podle toho, jak se vyvíjel příběh originálního dramata, ke kterému byla hudba složena.

Význam textu (pokud dílo text má):

Skladba samotná text nemá, ovšem byla složená k mluvené dramatické básni. Její příběh se odehrává na různých velmi vzdálených míst (včetně Egypta) a zachycuje životní osudy světoběžníka Peer Gynta, jenž se po mnoha dobrodružstvích vrací jako stařec domů do Norska, aby se konečně setkal se Solvejgou, která na něho celý život věrně čekala a pro nešťastného hříšníka znamená poslední záchranu. V příběhu se prolínají realistický norský život i drsná příroda či exotické krajiny v Africe se snem, který Gynta zavede do říše krále trolů. V roce 1874 přišel Henrik Ibsen jako první na myšlenku spojit své drama s hudbou a sám oslovil Edvarda Griega. Bohatě vypravená premiéra díla 24. 2. 1876 v divadle Mollergaden v Christianii (dnes Oslo) slavila triumfální úspěch. Za Griegovy života byl Peer Gynt uveden ještě třikrát a skladatel pokaždé prováděl ještě další změny a dodatky. V roce 1886 pak ze scénické hudby sestavil dvě orchestrální suity op. 46 a 55, které se staly oblíbenou součástí koncertního symfonického repertoáru. Mimořádné popularity si získaly zejména překrásná symfonická věta Jitřní nálada (v dramatu předehra ke 4. jednání), Arabský tanec se zpěvem ženského sboru a mezzosopránovým sólem, kouzelná Solvejžina píseň nebo největší Griegovův „hit“ V jeskyni krále hor – efektní orffovsky traktovaný sbor rozběsněných trolů.

Jak byla skladba ovlivněna tehdejší dobou:

Jedná se tedy hlavně o hudbu k dramatické básni. Když onu báseň norský dramatik Henrik roku 1874 upravoval pro uvedení v divadle, požádal o spolupráci svého krajana Edwarda Griega, aby jej obdařil hudbou. Bohatě vypravená premiéra roku 1876 slavila triumfální úspěch z velké části právě díky skvělé Griegově hudbě.

Jak na mě skladba působí:

Četla jsem si několik verzí shrnutí básně, pro kterou byla skladba napsána, a díky tomu mi hudba začala dávat mnohem větší smysl. Cítím z ní zákeřnost lháře Peera Gynta, když překazil svatbu dívce, kterou skutečně nemiloval, jeho putování po světě a následné shledání s tou, která na něj celou dobu čekala. Slyším ve skladbě útěk z trolí říše i skladatelovu lásku k Norsku. Přesto pro mě bylo skladbu náročné poslouchat, byla jsem po dvou dnech s peer Gynt „ve sluchátkách“ dost unavená – asi úplně není skladbou k běžnému životu, její umělecký charakter a hodnota se ale zapřít nedá.